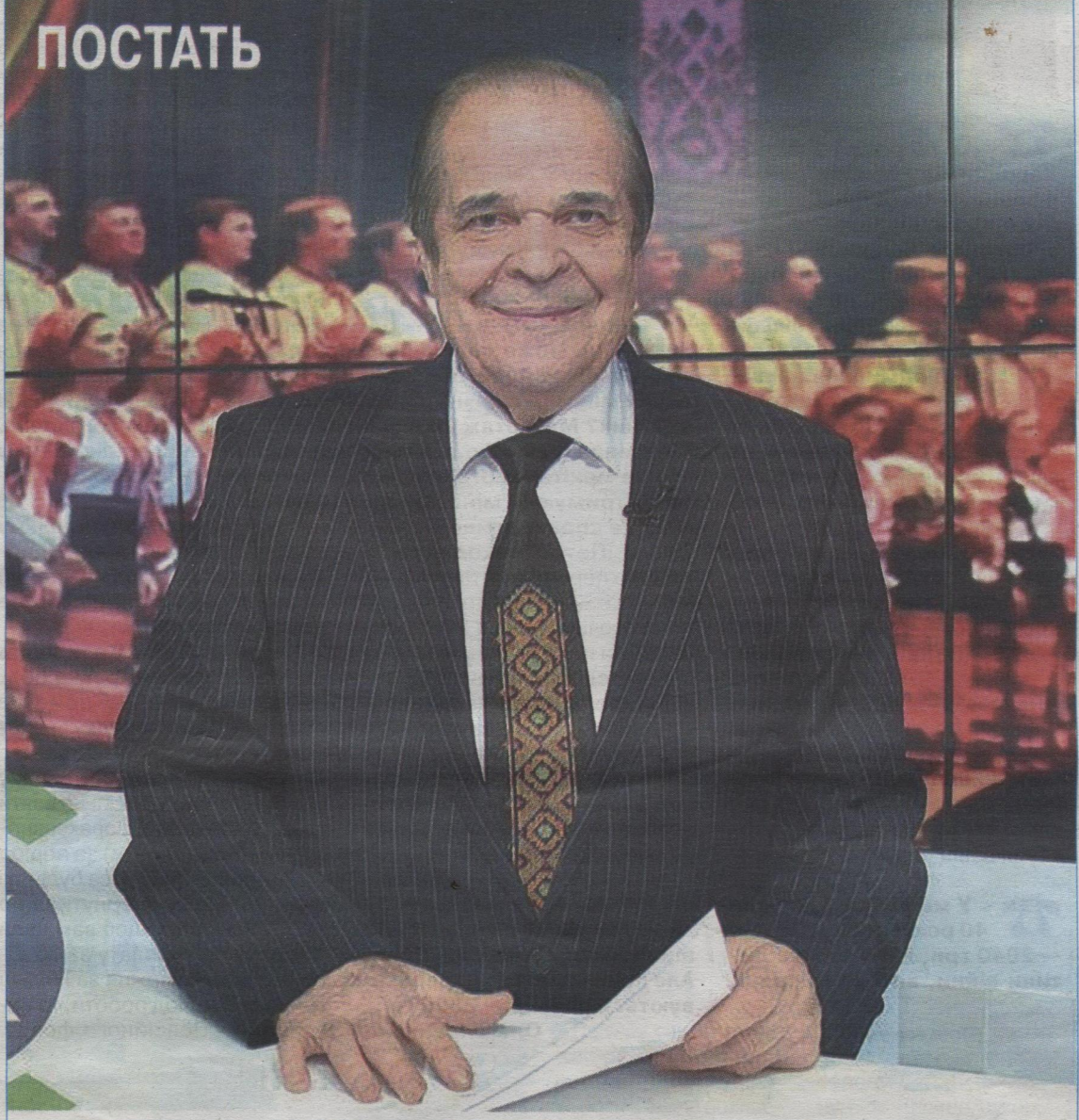

Анатолій АВДІЄВСЬКИЙ:

«КОЖЕН ПЕРІОД ЖИТТЯ ЛЮДИНИ МАЄ СВОЇ ПРИНАДИ»

Такі постаті напевне ж народжуються раз на сто років. Всевишній подарував Україні цього великого Майстра, композитора, диригента, справжнього, відданого сина, котрий попри свої численні регалії й нагороди завжди просив представляти його просто: Анатолій Авдієвський. Усе своє життя (а доля відміряла Анатолію Тимофійовичу неповних 83 роки) до останнього дня він присвятив святій справі, прославляючи рідну Україну в музиці та піснях у всьому світі. Чого лишень варта творчість могутнього Хору імені Григорія Верьовки, яким незмінно керував півстоліття!

16 серпня народному артисту України, Герою України Анатолію Авдієвському виповнилося б 86. Пам'ять про нього бережуть його рідні — дружина Майя Пантелеймонівна, з котрою прожили в шлюбі 53 роки, сестри Валентина та Людмила, донька Оксана, онуки, правнуки. Вшановують Маестро друзі, колеги, учні, прихильники. Згадаймо нині й ми, дослухавшись до його думок, висловлених свого часу на порадницькій гостині.

(Продовження на 4-й стор.).

Анатолій АВДІЄВСЬКИЙ: «КОЖЕН ПЕРІОД ЖИТТЯ ЛЮДИНИ МАЄ СВОЇ ПРИНАДИ»

ПРО МАЛУ БАТЬКІВЩИНУ

Народився я на Кіровоградщині, у селі Федвор, сербами заснованому, у чорному 33-му. Батьки мої (вони обоє були ветеринарними лікарями), бачачи страшний голод і його наслідки, врятувалися переїздом до Одещини, де створювалися радгоспи. Покликав батько і молодшого брата з сестрою, а старша, тьотя Галя, залишилася на Кіровоградщині. Моя дружина, вона балетмейстер, поїхала якось у те село, знайшла бабусю, котра знала мого батька. Він був красивим, мужнім чоловіком, козацького роду. Любив співати, і коли це були історичні, тужливі пісні, я бачив в очах його сльози. Так от ця жіночка була свідком і мого народження. Розповідала, що коли народилося те дитя, цебто я, то верещало на все село. А з Майєю моєю поїхав теж балейтмейстер Анатолій Кривохижа, керівник ансамблю «Ятрань», та й додав жартівливо від себе: «А тепер уже верещить на всю Україну, на весь світ». От бачите, з народження я почав співати, правда, по-своєму.

Я жив і ріс у пісенному середовищі. Село наше було співучим, а куток — найспівучішим. Мені, ще малому, старші хлопці дозволяли виводити — я вже знав, як те робити, і відчував себе неперевершеним. Згодом опанував практично всі музичні інструменти.

ПРО СВІЙ ОПТИМІЗМ І «ЛЬОНОК»

«Я — оптиміст, і у кожній, здавалося б, безвиході бачив щось світле».

«Коли бачу, як проросло посіяне мною зернятко — добром у душі кожного, з ким я спілкуюся, й моя душа тоді радіє».

Це мене так захопило! І з'явився наш «Льонок», який я змушений згодом був залишити. Тоді й став безробітним, часто-густо не мав за що й хліба купити.

ПРО РАДЯНСЬКУ ВЛАДУ, ХОР ВЕРЬОВКИ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДУХ

Сьогодні це й важко уявити: 1943 рік, ще точиться війна, кругом розруха, а уряд України приймає рішення створити народний хор у складі близько двохсот артистів! Це унікальний, прекрасний акт, який доручили здійснити Григорію Гурійовичу Верьовці. Чи до пісень, здавалося, було, чи кошти мали? А хор народився і підносив у людей дух, додавав сили.

...Хоча радянська влада і вміла підтримувати, а скручувати — ще більше. Тиск зокрема КДБ був неабиякий, вираження українського духу у мистецтві характеризувалося як націоналізм. А який же я націоналіст? Що співаю українських пісень? Але ж наш Хор Верьовки — український, народний. Не подобається? Змініть статус: нехай не буде ансамблю пісні і

Україна одна із небагатьох у світі володіє пісенними скарбами, маючи в запису понад 300 тисяч зразків. 300 тисяч! Коли бували на гастролях в Іспанії, то іспанці нам стверджували: «Ми володарі найкращого, найбагатшого фольклору у світі. Іспанська пісенна культура велика». Але, на жаль, окрім фламенко, загалом розважальних пісень, ми практично нічого іншого й не чули. Недаремно згадував я тоді Гарсіа Лорку, котрий з тривогою говорив, що не фламенко є правдиве іспанське, а канте хонто. Тобто пісні їхніх батьків, пращурів. І це є правдива історія Іспанії.

Коли іспанці почули хор (а ми ж не могли привезти все наше пісенне багатство, лише частинку), були вражені. Наша пісенна творчість багатогранна, багатожанрова: думи, колискові, обрядові, побутові пісні. Гоголь називав пісні історією нашою. То правдива історія, де печаль з радістю переплелися. Творчість ця створена не для того, аби просто отак поспівати. Ні, то була потреба духовного очищення, потреба через пісню стати ближче до Господа Бога,

школи. Колись був урок співу, потім його переорієнтували на урок музики. Таким чином, діти позбавлені можливості вивчати традиційну культуру, пісню. А їх же треба навчати чисто співати. Мій учитель Костянтин Костянтинович Пігров, котрий створив школу хорового диригування, говорив, що навчити дитину чисто співати — це не просто технічний засіб. Це — морально-етичний засіб, очищення душі. Чисто співати — значить бути чесним.

ПРО ВИХОВАННЯ

Застерегти хотілося б від домінування матеріального над духовним. Рано чи пізно матеріальне стане прахом, а духовне — вічне, невмируще. У нас же тепер усе орієнтовано на те, аби швидше розбагатіти — будь-якою ціною, і молодь, котра ще й не попрацювала, нічого не створила власними руками, теж прагне багатства. А за душею варто не лише копійку мати. Тільки через духовне збагачення, будучи освіченою людиною, орієнтованою на все краще, створене людством, можна знайти себе серед людей, бути справжнім у всьому.

Колись Золтана Кодая, котрий був учасником багатьох міжнародних конференцій з музично-естетичного виховання підростаючого покоління, запитали, коли треба починати виховувати дитину. «За дев'ять місяців до її народження», — відповів, а потім додав: «Напевне, я помилився — за дев'ять місяців до народження її матері».

ПРО УКРАЇНЦІВ

Для мене справжній українець — це... як Дніпро. Він не шумить, не несе бруду, тече у своєму величному спокої і в цьому його сила. Отак і українець: не треба галасувати, бити себе в груди, клястися у любові до України, а реально допомагати їй, її громадянам. Не треба фальші. На жаль, нерідко наші співвітчизники, пробиваючись до влади, гублять людське, позбуваються духовного начала у власній душі. Під гаслом українськості, розбудови України вони зростають до олігархів, котрим насправді

Я — оптиміст, і у кожній, здавалося б, безвиході бачив щось світле. Навіть у ролі безробітного довелося побувати, за часів Хрущова. В якійсь приватній розмові він сказав, що досить, мовляв, співати і танцювати за державний кошт. А наше республіканське партійне начальство сприйняло це як керівництво до дії і заходилося руйнувати національне мистецтво. Багато колективів було просто ліквідовано. І мій «Льонок» зачепила та руйнація, щоправда, його не ліквідували, а з 80 артистів залишили десь зо 30.

А створити такий хоровий ансамбль у Житомирі запропонував тодішній перший секретар обкому партії Михайло Михайлович Стахурський. Коли я закінчував навчання, він приїхав до консерваторії. Мовляв, начуваний, що найкраща в Україні хорова школа — одеська, подаруйте нам завзятого, найкращого вашого випускника. Я не знав тоді, що належу до числа кращих. Досі мені було запропоновано очолити хор Київського радіо, а тут така можливість робити те, чого душа давно прагнула. Я ж записував студентом призабуті пісні на Поліссі, аби зберегти їх.

А Стахурський так пояснював свій задум: «Житомирщина бідна область, люди там тяжко працюють, і не завжди їхні труди винагороджуються щедрими врожаями. Створіть, Анатолію, такий ансамбль, аби вони розпрямили спини, відчули гордість за свою пісню, побачили себе у тих піснях».

(Початок на 1-й стор.).

тус. Нехай це буде ансамбль пісні і танцю народів СРСР. Набагато легше створити репертуар, зібравши по пісні з кожної республіки. А хто ж відроджуватиме, підніматиме українське, оригінальне? Ми ж співали і твори радянських українських композиторів, і свої, народні. Коли ж їхали до котроїсь республіки, неодмінно на знак поваги до того народу мали у репертуарі їхню пісню. Таких творів назбиралося стільки, що записали платівку «Пісні народів СРСР», а згодом і «Пісні народів світу». Щорічно колектив виїжджав на закордонні гастролі і вже стало традицією виконувати пісні тієї чи іншої країни. Нас нарекли неперевершеними інтерпретаторами не тільки власної пісенної культури, а й світової.

Частенько мені «перепадало» за те, що співав і говорив українською, — і це теж націоналізм. А я доказував, що націоналізм — не так уже й погано, бо ж то любов до свого, до рідного. Як, не маючи цієї любові у серці, можна любити, поважати чуже?

ПРО УКРАЇНСЬКІ БАГАТСТВА

Оточені ми всім справжнім: талантами, чудовою природою, унікальними землями. Наші земляки, діаспоряни, скажімо, з Канади, часто говорять про те, що мають на чужині багатство матеріальне, достаток. Але... в Канаді не співають солов'ї... Згадую, як земляки завжди радо нас приймали, як заслуховувалися привезеними хором піснями. А ми ж колись поїздили світами. Бо за радянських часів, що не кажіть, гроші на мистецтво, на духовний розвиток виділяли, бо народ наш віруючий, законослухняний.

«Україна одна із небагатьох у світі володіє пісенними скарбами, маючи в запису понад 300 тисяч зразків».

ПРО ПІДТРИМКУ ТАЛАНТІВ

Розумієте, народ, свідомий того, яким багатством володіє, заспокоюється, не так переймається своїм майбутнім, вихованням дітей. Японці, наприклад, з іншим менталітетом. Проживаючи на островах, усвідомлюють, що без духовного розвитку не буде і матеріального, вони припинять своє існування. Тому й виховують дітей у любові до рідної культури. Там навіть від абітурієнтів технічних вузів вимагають знання щонайменше 30 пісень. А якби в Україні були такі вимоги? Ми ж відбираємо у своїх дітей можливість духовного розвитку навіть в умовах загальноосвітньої

байдуже, чи має народ хліб і до хліба.

ПРО ВІК

Ви знаєте, дійсно, Бог розпорядився так, що кожен період життя людини має свої принади. Для мене не існує такого поняття, як пенсіонер, пенсійний вік, що от прийшов час, кидай роботу, складай руки. Ні. Людина має до останнього подиху працювати, якщо може.

ПРО ЩАСТЯ

Щастя не є чимось тривалим, постійним. Це якась мить, спалах. Коли бачу, як проросло посіяне мною зернятко — добром у душі кожного, з ким я спілкуюся, й моя душа тоді радіє. Коли бачу, як на очах багатотисячного залу тремтять сльози від духовної радості, від звучання нашої пісні. Моя щирість, енергія передаються людям, і вони стають гордими, що є українцями. Отоді більшого щастя для мене і немає.

ПОРАДА

Не забувати, що є неперевершений зразок духовної культури, без якої не може бути нації, не може бути України. Це — мистецтво, створене українським народом, котре сягає в сиву давнину нашої історії.

Підготувала Тетяна ВЛАСЮК, головний редактор газети «Порадниця».

◆ ◆ ◆

Повну версію порадницької гостини з Анатолієм Авдієвським можна прочитати в книжці «Порадницька гостина. Історії життя та успіху. 2006—2016».